نفت و انرژی

پیام وزیر نفت پس از حضور رئیس‌جمهوری؛

همراهی نفتی‌ها رمز عبور از بحران‌هاست

وزیر نفت حضور رئیس‌جمهوری در وزارت نفت را مایه دلگرمی کارکنان صنعت نفت دانست و در پیامی با قدردانی از تلاش‌های آنان در روزهای تهاجم رژیم صهیونیستی، همراهی و همبستگی خانواده بزرگ نفت را رمز عبور از بحران‌ها عنوان کرد. به گزارش زمان به نقل از شانا، محسن پاک‌نژاد در صفحه شخصی خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «در روزهای سخت تهاجم وحشیانه رژیم صهیونیستی، کارکنان صنعت نفت از سکوهای تولید نفت و گاز در پهنه خلیج همیشه فارس تا پالایشگاه‌ها، مجتمع‌های پتروشیمی، تأسیسات گازی و جایگاه‌های توزیع سوخت غیرتمندانه پای کار ایستادند. حضور امروز رئیس‌جمهور عزیزمان در وزارت نفت، ضمن قدردانی از آنان سبب دلگرمی همه کارکنان صنعت نفت بود. من نیز قدردان اعتماد ایشان و پایمردی همکارانم هستم؛ این همراهی، رمز عبور از بحران‌هاست».

الگوی کسب‌وکار شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی بازبینی شود

معاون وزیر نفت در امور پتروشیمی، شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی را پشتیبان صنعت دانست و گفت: این شرکت باید الگوی کسب‌وکار خود را بازبینی و مدل‌های همکاری‌های مشترک به‌منظور تأمین نیازهای دانشی و فناورانه پتروشیمی‌ها را تعریف کند.

به گزارش زمان به نقل از شرکت ملی صنایع پتروشیمی، حسن عباس‌زاده در مجمع عمومی سالانه شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی با تأکید بر اینکه این شرکت به‌عنوان شرکتی موفق و نمونه در صنعت نفت، باید با رویکردی نوین و فناورانه مسیر فعالیت‌های آتی خود را با هدف تحقق برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده ترسیم کند، بیان کرد: شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی باید الگوی کسب‌وکار خود را بازبینی و با حضوری فعال‌تر در طرح‌ها و مجتمع‌های پتروشیمی به‌ویژه در مناطق ماهشهر و عسلویه، روش‌های همکاری‌های مشترک را به‌منظور تأمین نیازهای دانشی و فناورانه پتروشیمی‌ها تعریف کند. وی با اشاره به اینکه خوشبختانه همکاری و تعامل مطلوبی با هلدینگ‌های پتروشیمی شکل گرفته است، افزود: زمینه همکاری در زمینه‌های مختلف به‌ویژه در بحث پژوهش و فناوری وجود دارد و بر همین اساس می‌توان با اتخاذ سازوکارهای اجرایی به سوی نوآوری و استفاده از دانش روز جهان گام برداشت.

مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی با تأکید بر لزوم استفاده از نیروی انسانی کارآمد و متخصص تصریح کرد: برای انتقال تجربه و جانشین‌پروری در شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی باید با مطالعه و کارشناسی دقیق و تخصصی اقدام‌های لازم به‌عمل آید. ناصر نوجه‌ده، مدیرعامل شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی نیز در این مجمع عملکرد هیئت مدیره و شرکت در سال ۱۴۰۳ و برنامه‌های آتی این شرکت را تشریح کرد. در پایان این نشست نیز تصمیم‌ها و تکالیف مجمع به تصویب اعضا رسید.

رشد ۴۳ درصدی انرژی تولیدی نیروگاه‌های مقیاس کوچک کشور

نیروگاه‌های مقیاس کوچک رویت‌پذیر کشور در سه ماه نخست سال جاری بالغ بر ۳هزار و ۳۳۲ گیگاوات‌ساعت از سبد انرژی برق کشور را تامین کردند. به گزارش زمان به نقل از توانیر، انرژی تولید شده نیروگاه‌های مقیاس کوچک رویت‌پذیر در مرکز پایش منابع انرژی تجدیدپذیر و تولید پراکنده در سه ماه نخست سال ۱۴۰۴ بالغ بر ۲۳۳۲ گیگاوات‌ساعت گزارش شده است که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۴۳ درصد رشد نشان می‌دهد. بر همین اساس نیروگاه‌های گازی کوچک ۲۱۳۷ گیگاوات‌ساعت و دیزل ۹۵ گیگاوات‌ساعت انرژی برق تولید کردند.

گفتنی است: شرکت‌های برق منطقه‌ای باختر ۲۸۹ درصد، آذربایجان ۱۱۶ درصد، زنجان ۹۶ درصد، تهران ۸۹ درصد و غرب با ۷۱ درصد، بیشترین رشد تولید در سه ماه ابتدای سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته داشته‌اند.

ارتقای ظرفیت تولید و کیفیت در پالایشگاه اول پارس جنوبی

مدیر پالایشگاه اول مجتمع گاز پارس جنوبی از اقدام‌های تخصصی و پروژه‌های مهم برای حفظ کیفیت گاز و افزایش ظرفیت تولید خبر داد به گزارش زمان به نقل از شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی، علی احمدی با اشاره به اجرای پروژه‌های تخصصی و اقدام‌های گسترده در حوزه‌های مهندسی فرآیند، تعمیرات برق و پروژه‌های عمرانی به‌منظور حفظ کیفیت گاز و افزایش ظرفیت تولید، اظهار کرد: پالایشگاه اول با تمرکز بر ارتقای زیرساخت‌ها و به‌روزرسانی تجهیزات، توانسته است پایداری تولید و کیفیت گاز خروجی را حفظ کند و ظرفیت تولید را افزایش دهد. وی از تعویض سالانه مولکولارسیو در واحدهای مرکاپتان‌زدایی و نصب آنالایزر روی مسیر انتقال گاز به پتروشیمی پارس خبر داد و افزود: این اقدام‌ها به‌منظور پایش دقیق و مستمر کیفیت گاز و جلوگیری از افت کیفیت انجام شد. همچنین تست تخلیه جزئی (Pd Test) روی حدود ۳۰۰ رشته کابل فشار قوی و شناسایی و تعویض بیش از ۱۰۰ سرکابل معیوب برای جلوگیری از بروز اتصال و اختلال در تولید پایدار گاز به اجرا درآمد.

جزئیات بسته حمایتی برای پشتیبانی از کسب‌وکارها در شرایط جنگی تشریح شد؛

کسب‌وکارها زیر چتر حمایتی دولت

نماینده معاونت سیاست‌گذاری اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی گفت: این بسته حمایتی با تمرکز بر تأمین منابع مالی، سیاست‌های بانکی، مالیاتی و گمرکی، جهت کاهش فشار اقتصادی طراحی شده است.

به گزارش سرویس اقتصادی زمان، علیرضا خزایی در گفتگویی با موضوع بسته حمایت دولت از کسب‌وکارها با اشاره به اقدامات هماهنگ دولت جهت مدیریت بحران، اظهار کرد: وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری بانک مرکزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان برنامه‌وبودجه و سایر دستگاه‌های اجرایی، از ساعات اولیه جنگ تحمیلی، برنامه‌ریزی جامعی برای مدیریت شرایط اقتصادی تدوین کرده است. وی با بیان اینکه این اقدامات در سه محور اصلی بازار سرمایه، نظام بانکی و گمرکات متمرکز است، تصریح کرد: همچنین، ستاد مرکزی بازسازی به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور تشکیل شده تا با تمرکز بر برآورد خسارات، جبران خسارت و بازسازی سریع، روند بازگشت به شرایط عادی را تسریع کند. خزایی در خصوص منابع مالی بازسازی تشریح کرد: برای تأمین مالی بازسازی، منابع کلیدی در نظر گرفته شده است، نیم درصد از مالیات بر ارزش افزوده (معادل ۳۶ هزار میلیارد تومان) که سهم شهرداری‌هاست، مولدسازی دارایی‌های دولت و نهادهای عمومی غیردولتی با آورده نقدی ۲۵ هزار میلیارد تومان، کمک‌های ایرانیان داخل و خارج از کشور و نهادهای بین‌المللی، جابه‌جایی بخشی از ۶۰۰ هزار میلیارد تومان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تخصیص ۵۰ درصد از اعتبارات تولید و اشتغال (شامل ۴۰ همت بودجه و ۱۰۰ همت تسهیلات بانکی)، پیشنهاد استثنای سقف کنترل ترازنامه بانک‌ها برای ارائه تسهیلات بازسازی، انتشار اوراق بازسازی به‌عنوان ابزاری غیر تورمی برای تأمین مالی که سقف و شرایط آن توسط ستاد تعیین می‌شود و استفاده از بخشی از ۱۸ همت اعتبارات نشان‌دار قانون بودجه پیش‌بینی‌شده است. وی افزود: در صورت کمبود منابع، درصدی از صندوق توسعه ملی به تشخیص ستاد اختصاص خواهد یافت. این منابع در قالب بسته‌ای منسجم برای بازسازی هدفمند و سریع به کار گرفته می‌شود.

سیاست‌های مالیاتی و گمرکی: تسهیل شرایط اقتصادی

به گفته خزایی، در حوزه مالیات و گمرک تمهیدات ویژه‌ای اندیشیده شده است: باتوجه به محدودیت‌های قانونی در تغییر کوتاه‌مدت قوانین مالیاتی، از ظرفیت‌های موجود بهره بردیم. سازمان امور مالیاتی مهلت ارسال اظهارنامه‌های مالیاتی تا پایان خرداد و تیر را به مدت دو ماه تمدید کرده است. وی که در یک برنامه تلویزیونی صحبت می‌کرد، ادامه داد: پیشنهادهایی جهت تقسیط یا امهال مالیات در دست بررسی است که پس از تأیید وزیر اقتصاد، در قالب بخشنامه اجرایی خواهد شد. در حوزه گمرک، ترخیص کالاها تسهیل شده و مطالعات برای کاهش آسیب‌پذیری گمرکات و افزایش سرعت ترخیص در جریان است.

اقدامات نظام بانکی: حمایت از مردم و بنگاه‌ها

خزایی در تشریح اقدامات بانک مرکزی بیان کرد: در شرایط جنگی، نظام بانکی اقدامات متعددی را اجرایی کرده است ازجمله؛ بخشودگی جرایم دیرکرد تسهیلات معوق تا سقف ۷۰۰ میلیون تومان، از ابتدای خرداد تا پایان تیرماه، افزایش سقف عملیات کارت به کارت از ۵ میلیون به ۱۰ میلیون تومان روزانه از هر کارت، افزایش ۵۰ درصدی تزریق اسکناس به بانک‌ها و خودپردازها با تمرکز بر استان‌های مهمان‌پذیر، تخصیص ۱۵ همت جهت بازسازی شبکه بهداشت، اجرای بسته معیشتی شامل افزایش سقف سرمایه در گردش تولید دارو، تمدید سررسید تسهیلات تا پایان شهریور و تسهیل اخذ وثایق برای تسهیلات تا سقف ۵ میلیارد تومان، حمایت از بنگاه‌های کوچک با انتقال اقساط سر رسید شده تسهیلات تا ۲ میلیارد تومان به پایان قرارداد و اعطای مهلت یک‌ماهه برای بازپرداخت یکجای این تسهیلات.

حمایت از بازار سرمایه: جلوگیری از نوسانات شدید

خزایی در خصوص مدیریت بازار سرمایه عنوان کرد: با توجه به تمایل بازار به خروج سرمایه در شرایط جنگی، برنامه‌های عملیاتی برای جلوگیری از افت شاخص تدوین شده است. صندوق تثبیت بازار با ۲۷ همت اوراق اختیار فروش تبعی برای خرید توسط نظام بانکی فعال شده است. صندوق توسعه بازار نیز ۱۵ همت اوراق برای نهادهای مالی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری اختصاص داده است. وی اضافه کرد: برای حمایت از سرمایه‌گذاران خرد که ۹۷ تا ۹۸ درصد آن‌ها پرتفوی زیر ۵۰۰ میلیون تومان دارند، بسته همیار طراحی شده که با اوراق فروش تبعی، بازدهی ۲۰ درصدی سالانه را تضمین می‌کند. در صورت بازدهی کمتر، مابه‌التفاوت توسط صندوق پرداخت می‌شود.

کارشناس دفتر مطالعات بازارهای مالی و بازرگانی در پایان تأکید کرد: دولت با برنامه‌ریزی دقیق و اولویت‌بندی، بازسازی مناطق آسیب‌دیده و حمایت از کسب‌وکارها و مردم را با سرعت پیش می‌برد. این اقدامات با هدف کاهش فشار اقتصادی و تسریع در بازگشت به شرایط عادی طراحی شده و در حداکثر زمان ممکن به نتیجه خواهد رسید.

تعدیل قیمت‌ها در بازار مسکن، به ویژه اجاره با کاهش تقاضا

بازار مسکن به‌ویژه بخش اجاره در مناطق کم‌برخوردار با افزایش قابل و کاهش تقاضا به سوی تعادل قیمتی و بازتنظیم مجدد درحال حرکت است.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، به‌دنبال جنگ ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی علیه ایران بازار مسکن کشورمان نیز از تبعات مستقیم و غیرمستقیم تحولات اخیر بی‌نصیب نمانده است. در این بین یکی از مؤثرترین عوامل کنونی موج گسترده خروج اتباع خارجی به‌ویژه افغانستانی هاست که هم بازار اجاره و هم زنجیره تأمین ساخت‌وساز را با تغییراتی مواجه کرده است. فرشید ایلاتی کارشناس سیاست‌گذاری مسکن درباره تأثیرات خروج اتباع افغانستانی بر بازار مسکن و صنایع کشور می‌گوید: بررسی دقیق تأثیر این مسئله بر بازار مسکن اعم از خرید و فروش و اجاره، نیازمند زمان و تحلیل داده‌های معاملاتی رسمی است. وی با اشاره به برخی مشاهدات میدانی افزود: در شرایط فعلی بخشی از آگهی‌های منتشر شده در بازار مسکن ناشی از هیجانات اخیر است و حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد مالکان صرفاً قصد فروش دارند، اما هنوز مشخص نیست چند درصد از این آگهی‌ها منجر به معامله شده است. بنابراین آمار رسمی معاملات باید منتشر شود تا بتوان درباره تغییرات قیمتی اظهارنظر دقیق‌تری داشت. ایلاتی با اشاره به تحولات اخیر در بازار اجاره مسکن یادآور شد: در مناطق جنوبی تهران و شهرهای حاشیه‌ای برخی خانه‌های کلنگی به‌صورت گروهی توسط اتباع اجاره می‌شدند؛ مواردی با سکونت ۱۰ تا ۲۰ نفر در یک ملک. این خانه‌ها اغلب نیازمند بازسازی هستند و بعضا در سلیقه یا نیاز خانوارهای ایرانی نمی‌گنجند. اما به‌تدریج با خروج اتباع افغانستانی فایل‌های بیشتری وارد بازار اجاره شده که در صورت تداوم این روند، می‌تواند به کاهش قیمت اجاره در برخی مناطق منجر شود.وی تأکید کرد: اگرچه اکنون برای قضاوت قطعی زود است، اما پیش‌بینی می‌شود در اواخر تابستان و با انتشار داده‌های رسمی، بتوان تأثیرات دقیق‌تری را مشاهده کرد. شروع این روند از هم‌اکنون قابل رصد است و فایل‌های جدیدی به بازار اجاره وارد شده‌اند، گرچه بعضاً کیفیت پایین یا چالش‌های خاصی دارند.ایلاتی در ادامه خاطرنشان کرد: گفته می‌شود تا کنون حدود ۵۰۰ هزار نفر از اتباع افغانستانی ایران را ترک کرده‌اند. این مسئله می‌تواند دست‌کم ۵۰ هزار واحد مسکونی را در مناطق خاصی از جمله جنوب تهران، ورامین، پاکدشت و حواشی کلان‌شهرها تحت تأثیر قرار دهد. وی همچنین با اشاره به پیامدهای این روند بر صنایع کشور گفت: مسئله اشتغال اتباع به خصوص در صنعت ساختمان و برخی صنایع تولیدی، بسیار مهم است. در حال حاضر در شهرک‌های صنعتی اطراف تهران آگهی‌هایی برای جذب نیروی جایگزین منتشر شده و برخی کارخانه‌ها با چالش جدی مواجه‌اند. این کارشناس سیاست‌گذاری مسکن تصریح کرد: خروج ناگهانی نیروی کار بدون برنامه‌ریزی می‌تواند فشار قابل توجهی بر تولید وارد کند. باید برای این مسئله چاره‌اندیشی شود و فرصت زمانی حداقل دوماهه به صنایع داده شود تا نیروی جایگزین جذب کنند و چرخه تولید دچار وقفه نشود. در فضای خاص فعلی کشور، مهم‌ترین اولویت، حفظ تولید پایدار و جلوگیری از شوک در بازار نیروی کار است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد در مناطق جنوبی تهران مانند شوش، مولوی، نازی‌آباد، خزانه، شهر ری مالکان برخی خانه‌های کلنگی که قبلا به‌صورت دست‌جمعی یا واسطه به اتباع اجاره داده می‌شد، اکنون مجبور به تعدیل نرخ اجاره و حتی بازگشت به قیمت‌های سال گذشته شده‌اند. در این مناطق، آگهی‌هایی با کاهش تا ۳۰ درصدی مشاهده شده که به دلیل کاهش ناگهانی تقاضای قبلی است.بازار اجاره مسکن به‌ویژه در مناطق کم‌برخوردار شهری که در سال‌های گذشته عمدتا میزبان بخش قابل توجهی از اتباع افغانستانی بودند، این روزها در حال تجربه نوعی بازتنظیم و تعادل مجدد است. کارشناسان معتقدند خروج بخشی از تقاضای متراکم و موقت، به افزایش فایل‌های اجاره‌ای و در نتیجه ثبات یا کاهش نسبی قیمت‌ها منجر شده است. در برخی مناطق، کاهش نرخ اجاره به‌ویژه برای خانه‌های کلنگی و واحدهای کوچک که سابقا به‌صورت گروهی اجاره می‌شدند، تا ۳۰ درصد نیز گزارش شده است.این در حالی است که به گفته تحلیل‌گران بازار، هرچند ممکن است در ماه‌های آینده عواملی مانند تورم، سیاست‌های مالی و تغییرات ارزی بر روند کلی قیمت‌ها تأثیرگذار باشند، اما تا اطلاع ثانوی، نشانه‌های ثبات و تعدیل نرخ‌ها در بخش قابل‌توجهی از مناطق هدف مشاهده می‌شوداین روند می‌تواند فرصت جدیدی برای خانوارهای کم‌درآمد و فاقد مسکن باشد تا با گزینه‌های متنوع‌تری برای اجاره مسکن مواجه شوند، هرچند استمرار این وضعیت نیازمند نظارت دقیق، سیاست‌گذاری هوشمندانه و مدیریت عرضه در بازار اجاره است.

افزایش عرضه و تسهیل واردات، راه نجات بازار خودرو

نماینده مردم اردکان در مجلس گفت: راه نجات بازار خودرو، افزایش عرضه و تسهیل واردات است و باید اجازه دهیم بازار اشباع شود.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، مصطفی پوردهقان اردکان با انتقاد از عملکرد بخش سیاست‌گذار در حوزه خودرو، به تشریح وضعیت واردات و عرضه خودرو در سال ۱۴۰۳ پرداخت و گفت: باوجود افزایش واردات خودرو نسبت به سال‌های گذشته، آنچه انتظار می‌رفت در سال جاری محقق نشده است. وی با اشاره به تدوین مصوبه واردات خودرو توسط دولت و کمیسیون صنایع مجلس افزود: این مصوبه توانسته تا حدودی تعرفه‌ها را ساماندهی کند، اگرچه در مورد برخی مدل‌ها ایراداتی وجود دارد، اما در مجموع اقدامات قابل‌قبولی صورت گرفته است. پوردهقان اردکان با تأکید بر شفافیت قوانین مجلس و صدور بخشنامه‌های لازم از سوی دولت، گفت: منشأ ارز خودرو مشخص و آماده است و اگر اکنون سازمان‌هایی مانند توسعه تجارت یا گمرک در مسیر اجرای مصوبه مانع‌تراشی کنند، وزارت صمت مسئول پاسخگویی خواهد بود. وی با دفاع از طرح واردات خودروهای کارکرده اظهار کرد: برخی با استفاده از واژه «خودرو کارکرده» قصد دارند افکار عمومی را منحرف کنند، درحالی‌که در آئین‌نامه واردات، حداکثر سن خودرو پنج سال و میزان کارکرد نیز در چارچوب معقول تعریف شده است. وی افزود: در ازای هر خودروی وارداتی نیز باید یک خودروی فرسوده داخلی اسقاط شود. نماینده مردم اردکان با تأکید بر کیفیت خودروهای کارکرده وارداتی گفت: خودروی پنج‌ساله باکیفیت، بهتر از خودروی صفرکیلومتر داخلی است که نارضایتی عمومی از آن وجود دارد. حتی خودروهای ده یا پانزده‌ساله خارجی نیز نسبت به برخی تولیدات داخلی مزیت دارند. البته برای حفظ سلامت مردم و رعایت استانداردها، سقف پنج سال تعیین شده است. عضو کمیسیون صنایع مجلس با اشاره به هدف‌گذاری دولت برای کاهش تدریجی تعرفه واردات خودرو گفت: این روند قرار بود از بودجه سال ۱۴۰۴ آغاز شود؛ اما شورای نگهبان و مجمع تشخیص با آن همراهی نکردند. در حال حاضر تعرفه‌هایی در سطوح مختلف از جمله ۲۵ درصد، بالای ۴۰ درصد و حتی بالای ۱۰۰ درصد پیش‌بینی شده که می‌تواند به تعادل بازار کمک کند. به‌ویژه برای اقشار متوسط. پوردهقان اردکان در ادامه با انتقاد از عملکرد مونتاژکاران داخلی اظهار داشت: بسیاری از مونتاژکاران مسیر انتقال فناوری را رها کرده‌اند و صرفاً به قرارداد با برندهای چینی بسنده کرده‌اند. وی افزود: ظاهر زیبا نمی‌تواند جایگزین کیفیت و دوام باشد و مردم پس از مدت کوتاهی نارضایتی خود را بروز می‌دهند. وی تأکید کرد: سیاست وزارت صمت باید عبور از مونتاژکاری سطحی و حرکت به‌سوی تولید واقعی و فناورانه باشد.

وی با اشاره به زیان‌ده بودن خودروسازان گفت: صورت‌های مالی نشان می‌دهد که این شرکت‌ها سودی ندارند و تنها دلالان از این روند قرار بود از بودجه سال ۱۴۰۴ آغاز شود؛ اما شورای نگهبان و مجمع تشخیص با آن همراهی نکردند. در حال حاضر تعرفه‌هایی در سطوح مختلف از جمله ۲۵ درصد، بالای ۴۰ درصد و حتی بالای ۱۰۰ درصد پیش‌بینی شده که می‌تواند به تعادل بازار کمک کند. به‌ویژه برای اقشار متوسط. پوردهقان اردکان در ادامه با انتقاد از عملکرد مونتاژکاران داخلی اظهار داشت: بسیاری از مونتاژکاران مسیر انتقال فناوری را رها کرده‌اند و صرفاً به قرارداد با برندهای چینی بسنده کرده‌اند. وی افزود: ظاهر زیبا نمی‌تواند جایگزین کیفیت و دوام باشد و مردم پس از مدت کوتاهی نارضایتی خود را بروز می‌دهند. وی تأکید کرد: سیاست وزارت صمت باید عبور از مونتاژکاری سطحی و حرکت به‌سوی تولید واقعی و فناورانه باشد.

یادداشت

اثرات احتمالی بستن تنگه هرمز بر بازار جهانی گاز طبیعی

مصطفی عباسیان

بسته شدن تنگه هرمز می‌تواند به کاهش عرضه جهانی گاز طبیعی مایع شده (LNG)، جهش شدید قیمت‌ها و اختلال در واردات گاز اروپا و آسیا منجر شود. از این رو ایران می‌تواند با بهره‌گیری هوشمندانه از این اهرم ژئوپلیتیکی، در قالب تهدید کنترل‌شده، دیپلماسی انرژی و تنوع مسیرهای صادراتی، قدرت چانه‌زنی خود را در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی افزایش دهد.

تنگه هرمز یکی از حیاتی‌ترین مسیرهای کشتیرانی انرژی در جهان به‌شمار می‌رود. روزانه حدود ۲۰ درصد از نفت جهانی و نزدیک به همین میزان از صادرات جهانی گاز طبیعی مایع‌شده (LNG) از این آبراه عبور می‌کند. در پی تنش‌های ژئوپلیتیکی فزاینده در خاورمیانه، سناریوی فرضی بستن این تنگه به‌عنوان ابزار فشار سیاسی و نظامی، همواره در محافل تحلیل انرژی و امنیت بین‌الملل مطرح بوده است. در صورت وقوع این رخداد، شوک بزرگی به بازار LNG وارد خواهد شد که در ادامه مورد بررسی قرار گرفته است.

مطابق آمارها، مجموع صادرات LNG از دو کشور قطر و امارات در ۱۲ ماه منتهی به مه ۲۰۲۵، حدود ۱۱۵ میلیارد متر مکعب بوده است. بیش از ۸۰ درصد این صادرات به مقاصد آسیایی نظیر چین، هند، کره جنوبی، تایوان، پاکستان و بنگلادش اختصاص دارد. مقاصد اروپایی نیز بخش مهمی از باقیمانده صادرات را تشکیل می‌دهند که شامل ایتالیا، بلژیک، لهستان و برخی دیگر از کشورهای عضو اتحادیه اروپاست. کشور عمان به‌رغم آنکه صادرکننده LNG است، به دلیل موقعیت جغرافیایی پایانه‌های صادراتی‌اش در دریای عمان، نیازی به عبور از تنگه هرمز ندارد. اهمیت این توزیع صادرات در آن است که در صورت اختلال در تنگه، بازارهای آسیایی و اروپایی به‌طور مستقیم و شدیدی متأثر می‌شوند. بسته شدن تنگه هرمز می‌تواند معادل از دست رفتن همان حجمی از گاز باشد که اروپا پس از حمله روسیه به اوکراین از دست داد. اما این بار با تمرکز آسیمیر آسیا با فرض بسته بودن تنگه از ژوئیه ۲۰۲۵ تا پایان ۲۰۲۶، صادرات LNG خاورمیانه در این بازه زمانی با کاهشی معادل ۱۱۰ میلیارد متر مکعب مواجه می‌شود. هرچند استرالیا و آمریکا قادر خواهند بود بخشی از این کاهش را جبران کنند، اما افت خالص عرضه جهانی حدود ۸۶ میلیارد متر مکعب، معادل ۱۵ درصد از عرضه جهانی LNG در سال ۲۰۲۴ خواهد بود. واردات LNG نیز به همان میزان کاهش می‌یابد. اروپا بیشترین افت را تجربه خواهد کرد (۳۰ bcm)، در حالی که چین، هند، کره جنوبی، تایوان و کشورهای آسیای جنوب شرقی نیز شاهد چالش‌های چشمگیری در واردات خواهند داشت. دلیل کاهش بیشتر واردات اروپا آن است که بخشی از گاز LNG آمریکایی که به اروپا اختصاص داشت، به دلیل اولویت تأمین آسیا، به آن سمت منحرف می‌شود. در سطح تقاضا، کاهش مصرف گاز در جهان حدود ۴۳ میلیارد متر مکعب برآورد شده است. این رقم کمتر از افت واردات است، زیرا کشورهای بزرگی همچون چین و اعضای اتحادیه اروپا، بخشی از نیاز خود را از طریق برداشت از ذخایر گاز و با افزایش واردات از خطوط لوله (مثلاً از آذربایجان و روسیه به ترکیه) جبران خواهند کرد. در ایالات متحده برخلاف سایر مناطق، تقاضا افزایش می‌یابد، چرا که افزایش قیمت جهانی زغال‌سنگ (ناشی از افزایش تقاضا برای زغال‌سنگ) سبب می‌شود گاز برای نیروگاه‌ها مقرون‌به‌صرفه‌تر باشد. مهم‌ترین پیامد این اختلال، جهش قابل توجه قیمت گاز طبیعی در بازارهای جهانی است. همواره قیمت‌های TTF (اروپا)، NBP (بریتانیا) و قیمت‌های آسیا آسیایی در محدوده ۱۱ تا ۱۲ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو (MMBTU) قرار داشتند اما با بستن تنگه، این قیمت‌ها به حدود ۲۹ دلار افزایش می‌یابد که معادل رشدی ۱۷۰ درصدی است. قیمت‌های گاز در کشورهای اروپای شرقی و مرکزی حتی به بالاتر از ۳۰ دلار نیز می‌رسد، چرا که این کشورها به پایانه‌های مستقیم LNG دسترسی ندارند و گاز از غرب اروپا نمی‌تواند به‌سرعت منتقل شود. این جهش قیمتی یادآور بحران انرژی سال ۲۰۲۲ است که پس از حمله روسیه به اوکراین رخ داد. با این تفاوت که در آن زمان، بخشی از افزایش قیمت ناشی از گلوگاه‌های زیرساختی بود، اما اکنون با ارتقای پایانه‌های گاز در اروپا، چنین عامل فنی در میان نیست. به‌هرحال، افزایش مجدد قیمت گاز به سطوح بحرانی، فشار سنگینی بر بودجه دولت‌ها وارد خواهد کرد، هزینه‌های انرژی برای خانوارها و صنایع افزایش خواهد یافت و احتمالاً نرخ تورم مجدداً اوج خواهد گرفت. همچنین، این وضعیت می‌تواند برخی تصمیمات سیاسی بلندمدت اروپا، مانند تحریم گاز روسیه را تحت‌الشعاع قرار دهد. هرچند احتمال بسته شدن تنگه هرمز اندک است، اما در صورت وقوع، پیامدهای آن برای بازار جهانی گاز بسیار گسترده و مخرب خواهد بود. کاهش ۱۵ درصدی در عرضه جهانی LNG، شوک قیمتی معادل بحران انرژی سال ۲۰۲۲، افزایش فشار بر ذخایر استراتژیک انرژی، و تغییر در الگوی تجارت جهانی گاز از مهم‌ترین نتایج این سناریو به شمار می‌روند. کشورهای آسیایی و اروپایی واردکننده انرژی، در صورت تداوم بحران، ناچار به بازبینی سیاست‌های وارداتی، ذخیره‌سازی و تنوع‌بخشی به منابع خود خواهند شد. این وضعیت همچنین می‌تواند برخی تصمیمات راهبردی غرب مانند تحریم انرژی روسیه را تحت‌تأثیر قرار دهد. برای جمهوری اسلامی ایران، تنگه هرمز همزمان یک «نقطه قوت ژئوپلیتیکی» و یک «نقطه آسیب‌پذیری» است. از یک‌سو، ایران در جایگاه تنها کشوری است که کنترل مستقیم نظامی و جغرافیایی بر این تنگه حیاتی دارد. از سوی دیگر، بخش اعظم صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی ایران نیز از همین مسیر انجام می‌شود. در چنین شرایطی، به‌جای استفاده مستقیم نظامی از ابزار تنگه، ایران می‌تواند با بهره‌گیری از قدرت نرم، فشار هدفمند، و دیپلماسی راهبردی، از ظرفیت این گلوگاه برای پیشبرد اهداف خود استفاده کند.

Alborz.payam@gmail.com

خبر

طلاهای تقلبی در کمین خریداران آنلاین

مدیرکل استاندارد استان تهران با اشاره به بازرسی از ممنوعات طلای عرضه شده در سکوهای اینترنتی، گفت: بازرسان استاندارد ممنوعات طلای فاقد کد شناسایی را شناسایی و توقیف کردند.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، قاسم فدوی اعلام کرد: در جریان هفت مورد بازرسی که کارشناسان استاندارد به همراه نمایندگان تعزیرات، اداره کل صمت و اتحادیه طلا از فروشگاه‌های مجازی عرضه‌کننده طلا انجام دادند، ۱۶۱ مصنوع و پلاک طلای فاقد کد شناسایی و توقیف شدوی اذعان‌داد: در این بازرسی‌ها ۴۲ قطعه ممنوع و پلاک پارسیان برای انجام آزمون عیارسنجی، نمونه‌برداری و پس از آزمون، ۱۳ مورد عدم انطباق با عیار کمتر از عیار رسمی شناسایی شد. مدیرکل استاندارد استان تهران اضافه‌کرد: ممنوعات شناسایی‌شده در این بازرسی‌ها شامل گوشواره، دستبند، انگشتر، پلاک و پلاک داخل وکیوم (پارسیان) بوده‌است. بر اساس اعلام اداره کل استاندارد استان تهران، با افزایش ناگهانی و مستمر قیمت طلا و اقبال عمومی به سرمایه‌گذاری در این زمینه، به‌تازگی تعدادی از سایت‌ها و سکوهای اینترنتی اقدام به فروش انواع مصنوعات طلا می‌کنند که این امر ممکن است راه‌های تقلب را برای برخی سودجویان هموار کند؛ به همین منظور اداره کل استاندارد استان تهران با اجرای طرح کنترل بازار، اقدام به نمونه‌برداری مصنوعات از این مراکز عرضه اینترنتی می‌کند. پیش از این، نمونه‌برداری گسترده از مراکز عرضه مصنوعات طلادر سطح بازار تهران و شهرستان‌های استان انجام می‌شد که به تازگی طرح مذکور در فروشگاه‌های اینترنتی نیز اجرا می‌شود.